

THỰC TRẠNG TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG THỰC TẬP SƯ PHẠM CỦA SINH VIÊN NGÀNH QUẢN LÝ GIÁO DỤC Ở TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH*

TRẦN THỊ HƯƠNG*

TÓM TẮT

Hoạt động thực tập sư phạm (TTSP) của sinh viên (SV) ngành Quản lý giáo dục (QLGD) ở Trường Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh (ĐHSPTPHCM) có những điểm chung và những đặc thù riêng so với hoạt động TTSP của SV các ngành đào tạo khác trong trường. Bài viết trình bày kết quả khảo sát thực trạng tổ chức hoạt động TTSP của SV ngành QLGD theo các khâu: chuẩn bị TTSP, triển khai TTSP, đánh giá kết quả TTSP và các điều kiện hỗ trợ TTSP.

Từ khóa: thực tập sư phạm, sinh viên, ngành Quản lý giáo dục.

ABSTRACT

The reality of the organization of the teaching practicum for students majoring in educational management in Ho Chi Minh City University of Education

Although the teaching practicum for students majoring in educational management in Ho Chi Minh City University of Education share some common features with other majors, it also has distinct features. The article presents results of the survey of the reality of the organization of the teaching practicum for students majoring in educational management including processes such as preparation, implementation and supporting conditions.

Keywords: teaching practicum, student, educational management.

1. Đặt vấn đề

Chương trình giáo dục đại học ngành QLGD là một trong những chương trình đào tạo trình độ cử nhân hệ chính quy ở Trường ĐHSPTPHCM. Mục đích chung của chương trình này nhằm đào tạo cử nhân QLGD có “phẩm chất tư tưởng chính trị vững vàng, có đạo đức nghề nghiệp và lối sống lành mạnh, có kiến thức và kỹ năng QLGD và trường học, đáp ứng yêu cầu giảng dạy, nghiên cứu và ứng dụng khoa học QLGD vào công tác quản lý ở các trường học và cơ sở giáo dục - đào tạo của các tổ chức giáo

dục” [2]. Để thực hiện mục đích nói trên của chương trình đào tạo, hoạt động thực hành nghiệp vụ sư phạm (THNVSP) của SV ngành QLGD là hoạt động được tiến hành trong quá trình đào tạo bao gồm hoạt động rèn luyện nghiệp vụ sư phạm (RLNVSP) và hoạt động TTSP.

TTSP của SV ngành QLGD ở giai đoạn 2 là dịp SV tiếp xúc trực tiếp với thực tế giáo dục sinh động của nghề nghiệp. Thực tế giáo dục và QLGD có tác dụng củng cố, mở rộng những tri thức, kỹ năng đã được SV tích lũy; hình thành, phát triển những tri thức, kỹ năng

* PGS TS, Trường Đại học Sư phạm TP HCM; Email: tranthanhhuongdhsp@gmail.com

mới theo yêu cầu của chương trình đào tạo, đồng thời bồi dưỡng, phát triển tình cảm nghề nghiệp, hứng thú, nhu cầu, thói quen tự rèn luyện, tự đào tạo của SV. TTSP của SV ngành QLGD ở Trường ĐHSP TPHCM tuy có những điểm chung nhưng cũng có những yêu cầu, quy định đặc thù riêng so với hoạt động TTSP của SV các ngành đào tạo khác trong trường. Mặt khác, hoạt động TTSP của SV ngành QLGD ở Trường ĐHSP TPHCM mới được thực hiện trong 5 năm gần đây nên còn rất nhiều khó khăn và bất cập. Vì vậy, việc hệ thống hóa cơ sở lý luận, khảo sát, đánh giá đúng thực trạng tổ chức hoạt động TTSP của SV ngành QLGD là rất cần thiết, từ đó đề xuất những biện pháp tổ chức hoạt động TTSP nhằm nâng cao chất lượng hoạt động TTSP của SV ngành QLGD.

2. Những đặc trưng về hoạt động thực tập sư phạm của sinh viên ngành Quản lý giáo dục ở Trường ĐHSP TPHCM

2.1. Mục đích hoạt động thực tập sư phạm của sinh viên ngành Quản lý giáo dục ở Trường ĐHSP TPHCM

Hoạt động THNVSP của SV ngành QLGD ở Trường ĐHSP TPHCM có những mục đích chung với hoạt động THNVSP của SV toàn trường, đó là: 1) Quán triệt nguyên lý giáo dục, gắn lý thuyết với thực hành, lý luận và thực tế trong quá trình đào tạo giáo viên (GV); phát huy tính tích cực, chủ động sáng tạo của SV trong quá trình đào tạo; gắn chặt hơn nữa mối quan hệ giữa cơ sở đào tạo và cơ sở sử dụng GV. 2) Giúp SV tiếp xúc, tìm hiểu một cách toàn diện về hoạt

động thực tế của giáo dục phổ thông, mầm non; nắm vững các yêu cầu về năng lực dạy học, năng lực giáo dục, năng lực phát triển nghề nghiệp để phục vụ nhiệm vụ giáo dục sau này. 3) Là cơ sở để đánh giá xếp loại kết quả học tập THNVSP và kết quả học tập toàn khóa của SV Trường ĐHSP. Và 4) Làm căn cứ pháp lý để tổ chức đánh giá kết quả THNVSP của SV sư phạm. [5]

Từ mục đích chung của hoạt động THNVSP, mục đích hoạt động TTSP của SV ngành QLGD ở Trường ĐHSP TPHCM bao gồm: SV củng cố, vận dụng kiến thức đã học vào thực tiễn giáo dục - quản lý trường học; SV tiếp xúc, tìm hiểu toàn diện về hoạt động thực tế giáo dục và quản lý trường học; SV tiếp cận và giải quyết các tình huống giáo dục và quản lý trường học; SV hình thành, phát triển kỹ năng nghiệp vụ về giáo dục và quản lý trường học; SV hình thành và phát triển ý thức, tình cảm, niềm tin, phẩm chất đạo đức của người làm công tác giáo dục và QLGD; đánh giá xếp loại kết quả học tập THNVSP và kết quả học tập toàn khóa của SV ngành QLGD. [6]

2.2. Nội dung hoạt động thực tập sư phạm của sinh viên ngành Quản lý giáo dục ở Trường ĐHSP TPHCM

Quy chế THNVSP trong đào tạo GV theo học chế tín chỉ (*Ban hành kèm theo quyết định số 45/QĐ- ĐHSP ngày 09/01/2014 của Hiệu trưởng Trường ĐHSP TPHCM*) quy định nội dung THNVSP của SV sư phạm nói chung và SV ngành QLGD nói riêng gồm học phần RLNVSP và học phần TTSP được tổ chức từ học kỳ 5 đến học kỳ 8 của quá

trình đào tạo. Nội dung TTSP cụ thể của SV ngành QLGD như sau:

i) Thực tập giáo dục, gồm: Xây dựng kế hoạch chủ nhiệm và các hoạt động giáo dục khác thể hiện rõ mục tiêu, nội dung, phương pháp giáo dục phù hợp với đặc điểm học sinh và hoàn cảnh thực tế nơi thực tập; Thực hiện nhiệm vụ giáo dục qua các hoạt động giáo dục, các hoạt động cộng đồng, qua môn học. Vận dụng linh hoạt các nguyên tắc phương pháp hình thức tổ chức giáo dục đáp ứng mục tiêu đề ra; SV phải dự giờ 02 tiết chủ nhiệm và lên lớp 08 tiết chủ nhiệm; Biết đánh giá kết quả rèn luyện đạo đức của học sinh một cách chính xác, khách quan, công bằng và có tác dụng thúc đẩy sự phấn đấu vươn lên của học sinh; Biết phối hợp với gia đình và cộng đồng trong công tác giám sát việc học tập, rèn luyện, hướng nghiệp cho học sinh. Tham gia các hoạt động chính trị và xã hội trong và ngoài trường suốt thời gian thực tập. [5]

ii) Thực tập quản lý giáo dục, gồm: Dự tất cả các buổi sinh hoạt chuyên môn về công tác quản lý ở trường phổ thông; Nghe báo cáo về chủ trương và biện pháp, kinh nghiệm đổi mới hoạt động quản lý của trường học; Lập kế hoạch thực tập QLGD cho từng tuần và cả đợt; Tìm hiểu các nội dung và biện pháp quản lý trường học (tập trung vào hoạt động phân công GV và xây dựng thời khóa biểu; Quản lý hoạt động học tập của học sinh; Quản lý hoạt động kiểm tra đánh giá kết quả học tập của học sinh; Quản lý cơ sở vật chất trường học); Thực hiện các công việc của trợ lý Hiệu trưởng hoặc Phó Hiệu trưởng (trợ lý trong việc xây dựng

kế hoạch và tổ chức thực hiện các loại kế hoạch theo thời gian ở trường (tuần, tháng, học kỳ, năm học); Trợ lý trong việc tổ chức thực hiện các hoạt động dạy học – giáo dục ở trường trong thời gian thực tập; Trợ lý trong việc tổ chức thực hiện công tác hành chính (văn thư, hồ sơ, sổ sách, giáo vụ). [6]

2.3. Phương thức tổ chức thực tập sư phạm của sinh viên ngành Quản lý giáo dục ở Trường ĐHSP TPHCM

i) Về thời lượng TTSP: SV ngành QLGD sau khi đạt các yêu cầu RLNVSP, hoàn thành các học phần tiên quyết của học phần TTSP và tích lũy tối thiểu 100 tín chỉ sẽ tham gia đợt TTSP với thời lượng 06 tín chỉ. SV về TTSP tại trường phổ thông trong thời gian 10 tuần và chịu sự quản lý trực tiếp của ban giám hiệu các trường phổ thông.

ii) Về hình thức tổ chức thực hiện: THNVSP ở Trường ĐHSP TPHCM được tổ chức theo các hình thức: a) Tổ chức thành đoàn gồm SV của một khoa hoặc nhiều khoa về trường phổ thông, mầm non để THNVSP, mỗi đoàn không quá 40 SV; b) Tổ chức thành các nhóm SV gồm SV của một khoa hoặc các khoa đến THNVSP tại trường phổ thông, mầm non, mỗi nhóm từ 2 đến 10 SV; c) SV có thể tự liên hệ cơ sở THNVSP, Trường ĐHSP TPHCM sẽ hỗ trợ về thủ tục pháp lý; và d) Các đoàn THNVSP có thể gửi thẳng về trường phổ thông, mầm non do ban giám hiệu trường phổ thông, mầm non quản lý tổ chức thực hiện THNVSP hoặc do trường đoàn là giảng viên Trường ĐHSP TPHCM phối hợp với trường phổ thông, mầm non quản lý tổ

chức thực hiện. SV ngành QLGD sẽ được biên chế vào các đoàn TTSP tại các trường phổ thông cùng với SV của các ngành học khác theo các hình thức nói trên.

iii) Về cách thức tổ chức thực hiện

- Ở Trường ĐHSPTPHCM: Phòng Đào tạo có nhiệm vụ xây dựng kế hoạch, tổ chức chỉ đạo triển khai công tác TTSP tại Trường ĐHSPT và trường phổ thông, đánh giá TTSP; phối hợp với bộ môn Giáo dục học, khoa Tâm lý – Giáo dục và các bộ môn liên quan đến ngành QLGD. Các phòng chức năng ưu tiên tạo cơ sở vật chất trang thiết bị chuyên dùng phục vụ công tác TTSP, chuẩn bị kinh phí phục vụ TTSP. Khoa TLGD, bộ môn Giáo dục học phải xây dựng chương trình đào tạo QLGD, chương trình thực tập QLGD, phân công giảng viên giảng dạy các học phần, phụ trách TTSP, phối hợp với Phòng Đào tạo tổ chức TTSP cho SV. SV có trách nhiệm tham gia các hoạt động TTSP, đảm bảo 100% thời lượng TTSP tại trường phổ thông, mầm non.

- Cơ sở TTSP: Là trường phổ thông và các cơ sở giáo dục khác trong hệ thống giáo dục quốc dân. Cơ sở TTSP có trách nhiệm cử những GV có thâm niên QLGD và công tác giáo dục, có phẩm chất tốt và năng lực nghề nghiệp để hướng dẫn TTSP cho SV. Ban giám hiệu trường phổ thông có trách nhiệm hỗ trợ, giám sát và đánh giá việc tổ chức hoạt động TTSP tại trường. Mỗi SV thực tập QLGD sẽ được hướng dẫn bởi hai GV của trường TTSP: GV hướng dẫn thực tập giáo dục là một GV chủ nhiệm lớp do Ban chỉ đạo tại trường TTSP phân công.

GV hướng dẫn thực tập QLGD là thành viên trong ban giám hiệu của trường TTSP. Nhiệm vụ, quyền hạn của các tập thể và cá nhân tham gia tổ chức, hướng dẫn TTSP cho SV được quy định trong Quy chế THNVSP của Trường ĐHSPTPHCM. [5]

2.4. Đánh giá hoạt động thực tập sư phạm của sinh viên ngành Quản lý giáo dục ở Trường ĐHSPTPHCM

Yêu cầu đánh giá kết quả TTSP của SV ngành QLGD phải đảm bảo tính khách quan, trung thực, tính khoa học, hợp lý, tính toàn diện, công khai, minh bạch. *Nội dung* đánh giá kết quả TTSP gồm đánh giá kết quả thực tập giáo dục và thực tập QLGD. *Thực tập giáo dục* được đánh giá qua các hoạt động: Xây dựng kế hoạch và tổ chức thực hiện các nội dung giáo dục cho học sinh; Tổ chức các hoạt động ngoài giờ lên lớp, khả năng xử lý các tình huống giáo dục, các tiết lên lớp chủ nhiệm; Công tác chủ nhiệm lớp và thành tích của lớp được phân công chủ nhiệm. *Thực tập QLGD* được đánh giá qua các hoạt động: Tham gia các buổi sinh hoạt chuyên môn ở trường phổ thông; Kế hoạch thực tập QLGD theo thời gian trong đợt TTSP; Tìm hiểu và viết báo cáo thu hoạch về các nội dung quản lý ở trường phổ thông; Thực hiện công việc trợ lý theo sự phân công nghiêm túc, chu đáo, sáng tạo. Cách thức đánh giá kết quả TTSP cụ thể và cách tính điểm tổng hợp cuối đợt TTSP được quy định rõ trong các quy chế, quy định. [4], [5], [6]

3. Đánh giá thực trạng tổ chức hoạt động thực tập sư phạm của sinh viên

ngành Quản lý giáo dục ở Trường ĐHSPTPHCM

Để có thể đánh giá đúng thực trạng tổ chức hoạt động TTSP của SV ngành QLGD ở Trường ĐHSPTPHCM, chúng tôi sử dụng phương pháp điều tra bằng bảng hỏi, xây dựng phiếu khảo sát dành cho 3 đối tượng, gồm: 1) 65 cán bộ quản lý (CBQL) ở trường phổ thông hướng dẫn SV thực tập QLGD; 2) 69 GV chủ nhiệm lớp ở trường phổ thông hướng dẫn SV thực tập giáo dục; và 3) 89 SV năm thứ 4 ngành QLGD tham gia TTSP trong hai năm học 2012 - 2013 và 2013 - 2014. Ngoài ra, chúng tôi còn tiến hành quan sát quá trình tổ chức TTSP của SV, tổng hợp các ý kiến trao đổi, phỏng vấn CBQL, GV, SV ở Trường ĐHSPTPHCM và các cơ sở TTSP của SV ngành QLGD nhằm thu thập thêm thông

tin về thực trạng.

Thực trạng tổ chức hoạt động TTSP của SV ngành QLGD ở Trường ĐHSPTPHCM được khảo sát theo các khâu của quá trình tổ chức với 4 mức độ thực hiện: *Tốt/ Khá/ Trung bình/ Yếu*. Kết quả thống kê được quy ước theo thang điểm ứng với 4 mức độ là *Tốt - điểm 4; Khá - điểm 3; Trung bình - điểm 2; Yếu - điểm 1*. Điểm trung bình (ĐTB) được quy định theo biên liên tục: *1,0 – 1,75: Yếu; 1,76 – 2,5: Trung bình; 2,51 – 3,25: Khá; 3,26 – 4,00: Tốt*. Kết quả khảo sát, đánh giá mức độ thực hiện các khâu tổ chức TTSP của SV ngành QLGD được trình bày dưới đây.

3.1. Công tác chuẩn bị hoạt động thực tập sư phạm của sinh viên ngành Quản lý giáo dục ở Trường ĐHSPTPHCM
(xem bảng 1)

Bảng 1. Mức độ thực hiện công tác chuẩn bị TTSP

STT	Nội dung	ĐTB mức độ thực hiện		
		CBQL	GV	SV
1	Xây dựng chương trình đào tạo chuyên ngành QLGD và chương trình TTSP QLGD	3,35	3,61	3,04
2	Rà soát và lập danh sách SV hội đủ các điều kiện tiên quyết tham gia TTSP	3,40	3,68	3,22
3	Xây dựng kế hoạch TTSP của SV theo chức năng của Khoa, Trường, Phòng, Ban...	3,34	3,64	3,30
4	Lập Ban chỉ đạo TTSP của Trường ĐHSPTPHCM	3,31	3,52	3,06
5	Trường chuẩn bị địa bàn thực tập: bố trí, liên hệ với trường thực tập	3,37	3,55	3,20
6	Lập các đoàn TTSP của SV	3,31	3,59	3,27
7	Lựa chọn và cử cán bộ phụ trách, giảng viên tư vấn, hướng dẫn SV TTSP	3,22	3,49	3,20
8	Quy định/ chuẩn bị tài liệu hướng dẫn TTSP cho giảng viên, GV, trường thực tập, các đoàn thực tập	3,18	3,48	3,13
9	Quy định/ chuẩn bị tài liệu hướng dẫn TTSP cho SV	3,20	3,41	3,20
10	Chuẩn bị các loại hồ sơ, biểu mẫu cho TTSP	3,09	3,49	3,42

11	Chuẩn bị kế hoạch kinh phí, các định mức chi cho TTSP	3,20	3,54	3,29
12	Tập huấn, phổ biến quy chế TTSP cho giảng viên, GV, SV	3,34	3,55	3,29
13	Bồi dưỡng, hướng dẫn một số nghiệp vụ, kỹ năng cho SV đi TTSP	3,32	3,46	3,19
14	Chuyển giao hồ sơ TTSP cho các trường thực tập	3,28	3,55	3,16
15	Lập ban chỉ đạo TTSP tại các trường thực tập	3,29	3,70	2,88
	ĐTB chung	3,28	3,55	2,97

Bảng 1 cho thấy công tác chuẩn bị hoạt động TTSP của SV ngành QLGD ở Trường ĐHSP TPHCM được CBQL và GV hướng dẫn từ các trường TTSP thống nhất đánh giá chung ở mức Tốt (ĐTB chung CBQL: 3,28; GV: 3,55); SV đánh giá ở mức khá (ĐTB 2,97). Như vậy, CBQL, GV và SV đã có sự nhất trí cao khi cho rằng SV được chuẩn bị khá tốt trước khi về TTSP ở trường phổ thông.

Theo ý kiến đánh giá của CBQL, GV và SV, những nội dung công việc chuẩn bị cho TTSP được đánh giá khá tốt gồm: Xây dựng chương trình đào tạo chuyên ngành QLGD và chương trình TTSP QLGD; Rà soát và lập danh sách SV hội đủ các điều kiện tiên quyết tham gia TTSP; Xây dựng kế hoạch TTSP của SV theo chức năng của Khoa, Trường, Phòng, Ban...; Lập ban chỉ đạo TTSP của Trường ĐHSP; Trường chuẩn bị địa bàn thực tập: bố trí, liên hệ với trường thực tập; Lập các đoàn TTSP của SV; Tập huấn, phổ biến quy chế TTSP cho giảng viên, GV, SV. Đây là những công việc mà Trường ĐHSP và Khoa Tâm lý Giáo dục đã thực hiện thường xuyên theo quy trình trước mỗi đợt TTSP của SV nói chung và SV ngành QLGD nói riêng nên được thực hiện chu đáo, đúng tiến độ, kế

hoạch.

Tuy nhiên, một số nội dung công việc chuẩn bị cho TTSP chưa được CBQL và SV đánh giá tốt, như: Lựa chọn và cử cán bộ phụ trách, giảng viên tư vấn, hướng dẫn SV TTSP; Quy định/ chuẩn bị tài liệu hướng dẫn TTSP cho giảng viên, GV, trường thực tập, các đoàn thực tập; Quy định/ chuẩn bị tài liệu hướng dẫn TTSP cho SV; Chuẩn bị các loại hồ sơ, biểu mẫu cho TTSP; Chuẩn bị kế hoạch kinh phí, các định mức chi cho TTSP; Bồi dưỡng, hướng dẫn một số nghiệp vụ, kỹ năng cho SV đi TTSP; Chuyển giao hồ sơ TTSP cho các trường thực tập. Ý kiến đánh giá này hoàn toàn phù hợp với thực tế hoạt động TTSP của SV ngành QLGD. Trường ĐHSP TPHCM mới tổ chức đào tạo trình độ cử nhân ngành QLGD từ năm học 2008 - 2009, hoạt động đào tạo nói chung và hoạt động TTSP nói riêng còn khá mới mẻ, một số nội dung công việc chuẩn bị cho TTSP nói trên còn lúng túng, khó khăn và bất cập nên chưa đáp ứng tốt yêu cầu của CBQL, GV, SV trong quá trình TTSP. Thực tế cho thấy các loại hồ sơ, biểu mẫu về TTSP QLGD đã được quy định rõ trong “*Quy định bổ sung về việc tổ chức thực hiện thực tập QLGD dành cho SV ngành QLGD*”

Trường ĐHSPTPHCM”. Tuy nhiên một số CBQL bước đầu làm quen với hướng dẫn thực tập QLGD nên chưa nắm vững các loại hồ sơ, biểu mẫu này. Trao đổi trực tiếp với một số CBQL hướng dẫn thực tập về những hạn chế của SV thực tập, các ý kiến đồng tình SV QLGD chưa được chuẩn bị tốt về kỹ năng giao tiếp, kỹ

năng viết báo cáo, kỹ năng lập kế hoạch, kỹ năng xây dựng thời khóa biểu, kỹ năng tìm hiểu học sinh...

3.2. Công tác triển khai hoạt động thực tập sư phạm của sinh viên ngành Quản lý giáo dục ở Trường ĐHSPTPHCM (xem bảng 2)

Bảng 2. Mức độ thực hiện công tác triển khai TTSP

STT	Nội dung	ĐTB mức độ thực hiện		
1	Tổ chức giao nhận nhiệm vụ giữa Trường ĐHSPTPHCM và trường thực tập	3,35	3,61	2,80
2	Họp hội đồng GV để triển khai công tác TTSP	3,25	3,51	3,13
3	Lựa chọn và phân công CBQL, GV hướng dẫn TTSP	3,34	3,55	3,20
4	Phân công SV, nhóm SV về các lớp học của trường thực tập	3,35	3,54	3,30
5	Tổ chức lễ ra mắt đoàn thực tập tại trường thực tập	3,42	3,59	3,44
6	Tổ chức giao nhận nhiệm vụ giữa CBQL, GV hướng dẫn và SV TTSP	3,48	3,58	3,18
7	Tổ chức thực hiện các báo cáo cho SV về tình hình giáo dục nhà trường	3,35	3,65	3,24
8	Tổ chức thực hiện các tiết sinh hoạt chủ nhiệm mẫu và tổ chức rút kinh nghiệm cho SV	3,32	3,68	3,15
9	Tổ chức, chỉ đạo thực hiện các nội dung thực tập giáo dục và QLGD	3,23	3,65	3,18
10	Phối hợp giữa Trường ĐHSPTPHCM, trường thực tập, Khoa Tâm lý Giáo dục, các phòng, ban chức năng, bộ phận, cá nhân phụ trách TTSP	3,23	3,58	2,83
	ĐTB chung	3,33	3,59	3,14

Bảng 2 cho thấy CBQL, GV và SV đã có sự thống nhất khi đánh giá chung công tác triển khai hoạt động TTSP của SV ngành QLGD ở Trường ĐHSPTPHCM từ mức khá (ĐTB chung: SV – 3,14) đến mức Tốt (CBQL: 3,33 và GV: 3,59). Đa số nội dung công việc triển khai TTSP được thống nhất đánh giá thực hiện tốt, khá tốt như: Phân công SV, nhóm SV về các lớp học của trường thực tập; Tổ chức lễ ra mắt đoàn thực tập tại

trường thực tập; Tổ chức thực hiện các báo cáo cho SV về tình hình giáo dục nhà trường; Tổ chức giao nhận nhiệm vụ giữa Trường ĐHSPTPHCM và trường thực tập; Lựa chọn và phân công CBQL, GV hướng dẫn TTSP; Tổ chức giao nhận nhiệm vụ giữa CBQL, GV hướng dẫn và SV TTSP; Tổ chức thực hiện các tiết sinh hoạt chủ nhiệm mẫu và tổ chức rút kinh nghiệm cho SV. Đây là những nội dung mang tính chất tổ chức - hành chính của một kỳ

TTSP nên Trường ĐHSPT, cơ sở TTSP và SV đã có nhiều kinh nghiệm thực hiện và tiến hành khá thuận lợi.

Tuy nhiên, nội dung “Tổ chức, chỉ đạo thực hiện các nội dung thực tập giáo dục và QLGD” chưa được CBQL và SV đánh giá mức tốt (CBQL: 3,23; SV: 2,83). Điều này cho thấy CBQL hướng dẫn thực tập QLGD và SV thực tập nội dung QLGD còn gặp nhiều khó khăn, lúng túng, chưa nắm vững các yêu cầu, nội dung thực tập về QLGD, yêu cầu, tiêu chí đánh giá nội dung thực tập mang tính chất chuyên sâu về chuyên môn nghiệp vụ này. Đặc biệt sự “Phối hợp giữa Trường ĐHSPT, trường thực tập, Khoa Tâm lý Giáo dục, các phòng, ban chức năng, bộ phận, cá nhân phụ trách TTSP” cũng chưa được đánh giá tốt (CBQL - 3,23; SV- 2,83). Qua trao đổi với một số thành viên trong Ban chỉ đạo TTSP tại trường ĐHSPT TP HCM, CBQL hướng dẫn thực tập QLGD và SV, nhóm nghiên cứu tổng hợp được một số ý kiến thống nhất cho rằng: nội dung thực tập về QLGD của SV ngành QLGD rất đặc thù, mới và khó, lại chưa có sự phối hợp tốt giữa trường ĐHSPT, Khoa Tâm lý Giáo

dục và cơ sở TTSP để cùng trao đổi, thống nhất cách thực hiện, do đó nhiều CBQL hướng dẫn SV thực tập QLGD chưa hiểu rõ yêu cầu, nhiệm vụ thực tập của SV, có trường yêu cầu cao, có trường lại ít đặt ra yêu cầu đối với SV. Thống kê kết quả khảo sát ý kiến của 89 SV về những khó khăn, bất cập trong thực tập QLGD, có 48 SV (54%) cùng nêu khó khăn: CBQL hướng dẫn thực tập QLGD “chưa hiểu rõ nội dung thực tập QLGD”, “chưa hình dung cụ thể công việc sẽ giao cho SV là gì”, “ban giám hiệu lúng túng trong hướng dẫn, phân công nhiệm vụ cho SV thực tập”... Vì vậy chưa có sự thống nhất trong các yêu cầu, quy định đối với SV thực tập giữa các trường, có trường thực tập giao công việc cho SV quá nhiều nhưng không đúng trọng tâm vào nội dung thực tập, có trường giao việc chung chung hoặc “thả mặc” SV tự tìm hiểu, do đó SV lúng túng không biết bắt đầu từ đâu và chưa thực sự thực hành các công việc chuyên môn...

3.3. Công tác đánh giá kết quả thực tập sư phạm của sinh viên ngành Quản lý giáo dục ở Trường ĐHSPTPHCM (xem bảng 3)

Bảng 3. Mức độ thực hiện công tác đánh giá kết quả TTSP

STT	Nội dung	ĐTB mức độ thực hiện		
		CBQL	GV	SV
1	Hướng dẫn biểu mẫu đánh giá, tổng kết TTSP	3,29	3,57	2,93
2	Tổ chức, chỉ đạo đánh giá kết quả TTSP theo biểu mẫu	3,26	3,65	3,00
3	Xét duyệt kết quả TTSP của SV	3,32	3,65	3,09
4	Hoàn thiện hồ sơ TTSP	3,35	3,65	3,16
5	Tổ chức lễ tổng kết công tác TTSP	3,29	3,61	3,17
6	Tổ chức khen thưởng, kỉ luật tập thể, cá nhân	3,22	3,67	3,19
	ĐTB chung	3,28	3,63	3,09

Bảng 3 cho thấy công tác đánh giá kết quả TTSP của SV ngành QLGD ở Trường ĐHSP TPHCM được CBQL, GV và SV đánh giá chung ở mức khá tốt (ĐTB chung CBQL – 3,28; GV – 3,63, SV – 3,09). Nhìn chung các nội dung tổ chức đánh giá kết quả TTSP của SV ngành QLGD cũng chính là các nội dung tổ chức đánh giá kết quả TTSP của SV toàn trường. Đây là những công việc đã được thực hiện từ lâu, quen thuộc và có nền nếp đối với tập thể, cá nhân hướng dẫn TTSP. Tuy vậy, kết quả thống kê cho thấy CBQL và SV đánh giá chung công tác đánh giá kết quả TTSP của SV ngành QLGD chỉ ở mức khá đến cận tốt, đặc biệt một số nội dung trong công tác đánh giá TTSP chưa thực sự đi vào chiều sâu như “Hướng dẫn biểu mẫu đánh giá, tổng kết TTSP” và “Tổ chức, chỉ đạo đánh giá

kết quả TTSP theo biểu mẫu” riêng của SV ngành QLGD. Thực tế cho thấy thực tập QLGD của SV ở trường phổ thông là một nội dung đặc thù riêng nhưng chưa có những biểu mẫu đánh giá, tổng kết riêng cho thực tập QLGD. Kết quả phỏng vấn một số SV cho thấy: công tác đánh giá kết quả thực tập QLGD chưa có sự thống nhất giữa các cơ sở thực tập, có trường CBQL chỉ nhận xét, đánh giá các báo cáo, có trường đánh giá cả quá trình TTSP của SV, có trường CBQL hướng dẫn thực tập QLGD nhưng lại giao cho GV hướng dẫn chủ nhiệm đánh giá các báo cáo về nội dung QLGD.

3.4. Các điều kiện hỗ trợ hoạt động thực tập sư phạm của sinh viên ngành Quản lý giáo dục ở Trường ĐHSP TPHCM (xem bảng 4)

Bảng 4. Mức độ thực hiện các điều kiện hỗ trợ TTSP

STT	Nội dung	ĐTB mức độ thực hiện		
		CBQL	GV	SV
1	Tạo điều kiện về đội ngũ CBQL, giảng viên, GV, nhân viên cho TTSP	3,32	3,68	3,13
2	Tạo điều kiện về cơ sở vật chất cho TTSP	3,26	3,67	3,28
3	Tạo điều kiện về trang thiết bị chuyên dùng phục vụ TTSP	3,23	3,46	3,20
4	Kinh phí phục vụ TTSP	3,14	3,45	3,19
5	Theo dõi, giám sát, động viên, hỗ trợ, đảm bảo các quyền lợi của SV trong quá trình TTSP	3,26	3,55	3,01
	ĐTB chung	3,24	3,56	3,16

Bảng 4 cho thấy CBQL, GV, SV có sự thống nhất đánh giá chung về các điều kiện hỗ trợ hoạt động TTSP của SV ngành QLGD từ mức khá đến cận tốt (ĐTB chung: CBQL - 3,24, GV - 3,56, SV - 3,16). Nhìn chung, Trường ĐHSP

TPHCM, Khoa Tâm lý Giáo dục và các cơ sở TTSP đã tạo điều kiện tốt nhất và đã mang lại nhiều lợi ích thiết thực cho SV ngành QLGD trong quá trình TTSP. Các trường TTSP đã phân công những CBQL nhiều kinh nghiệm hướng dẫn SV

thực tập QLGD, đội ngũ GV, nhân viên nhiệt tình chỉ bảo SV trong nhiều hoạt động liên quan đến QLGD. Tuy nhiên, do đặc thù SV phải thực tập về QLGD và CBQL hướng dẫn thực tập QLGD bận nhiều công việc nên rất thiếu thời gian để hướng dẫn chu đáo, tận tình. Ý kiến này đã được nhiều SV phản ánh trong quá trình trao đổi về hoạt động TTSP. Ở một số trường, do hạn chế khách quan về cơ sở vật chất nên điều kiện tổ chức cho SV TTSP còn hạn chế như phòng sinh hoạt chung nơi hội họp, rút kinh nghiệm. Một số khó khăn trong quá trình TTSP cũng được SV phản hồi như chuẩn bị địa bàn, thời gian TTSP, yêu cầu của CBQL, GV về thời gian có mặt ở trường thực tập... Đặc biệt kinh phí dành cho hoạt động TTSP của SV nói chung và SV ngành QLGD nói riêng còn thấp. Báo cáo tổng kết THNVSP năm học 2013 – 2014 ngày 12-08-2014 của Ban chỉ đạo TTSP Trường ĐHSPTPHCM chỉ rõ: nguồn kinh phí dành cho hoạt động THNVSP chưa tương xứng với nội dung công việc, nhất là bồi dưỡng cho đội ngũ cộng tác viên ở cơ sở THNVSP.

4. Kết luận và kiến nghị

Hoạt động TTSP của SV ngành QLGD ở Trường ĐHSPTPHCM là khâu cuối có ý nghĩa quyết định trong đánh giá kết quả hoạt động THNVSP và kết quả của quá trình đào tạo chuyên ngành này. Khảo sát, đánh giá thực trạng tổ chức hoạt động TTSP của SV ngành QLGD cho thấy hoạt động này đã đạt được những kết quả nhất định từ khâu chuẩn bị TTSP, triển khai TTSP, đánh giá kết quả TTSP và đảm bảo những điều kiện hỗ trợ

TTSP. Tuy nhiên, hoạt động TTSP của SV ngành QLGD có những yêu cầu đặc thù riêng mới được tổ chức trong những năm gần đây, do đó thực trạng tổ chức hoạt động này còn nhiều hạn chế, bất cập, chưa thực sự đi vào chiều sâu đối với nội dung thực tập QLGD... và chưa được đánh giá tốt ở mức cao. Từ những kết quả khảo sát, đánh giá thực trạng tổ chức hoạt động TTSP của SV ngành QLGD, chúng tôi đề xuất một số kiến nghị như sau:

- Nâng cao nhận thức của Ban chỉ đạo TTSP, Ban chủ nhiệm khoa, bộ môn, giảng viên Khoa Tâm lý Giáo dục, CBQL, GV hướng dẫn TTSP và SV ngành QLGD về vai trò, mục đích, nội dung, phương thức tổ chức, đánh giá hoạt động TTSP của SV ngành QLGD.

- Phối hợp chặt chẽ giữa các tập thể, cá nhân tổ chức, hướng dẫn TTSP của SV ngành QLGD để thống nhất về nội dung, đánh giá nội dung thực tập QLGD; Tổ chức, chỉ đạo, đào tạo bồi dưỡng NVSP và nghiệp vụ QLGD cho SV ngành QLGD; Điều chỉnh, bổ sung các biểu mẫu TTSP theo mục tiêu: chính xác, đơn giản, tiện lợi; tạo điều kiện thuận lợi cho SV về thời gian, cơ sở vật chất, kinh phí, chuẩn bị tâm lý cho CBQL, GV tốt hơn để hướng dẫn TTSP cho SV.

- Khoa Tâm lý Giáo dục, bộ môn Giáo dục học cần có kế hoạch cụ thể và chủ động đầu tư hơn trong hoạt động đào tạo và tổ chức hoạt động TTSP chu đáo, thường xuyên đạt hiệu quả. Đặc biệt, cần hoàn chỉnh chương trình đào tạo ngành QLGD, chương trình thực tập QLGD, nhằm đáp ứng tốt hơn yêu cầu đào tạo và THNVSP theo học chế tín chỉ.

* **Ghi chú:** Bài báo trích từ kết quả nghiên cứu của đề tài nghiên cứu khoa học cấp Trường: “Thực trạng hoạt động thực tập sư phạm của sinh viên chuyên ngành Quản lý giáo dục, Trường Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh”; Mã số: CS.2014.19.14.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2007), *Quy chế đào tạo đại học, cao đẳng hệ chính quy theo hệ thống tín chỉ* (ban hành kèm theo Quyết định số 43/2007/QĐ-GDDT ngày 15/8/2007 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo), Hà Nội.
2. Trường Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh (2011), *Chương trình giáo dục đại học ngành Quản lý giáo dục* (ban hành kèm theo Quyết định số 1252/QĐ-ĐHSPT-ĐT, ngày 22/07/2011 của Hiệu trưởng Trường Đại học Sư phạm TPHCM).
3. Trường Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh (2013), *Quy chế đào tạo đại học và cao đẳng hệ chính quy theo hệ thống tín chỉ* (ban hành kèm theo Quyết định số 1830/QĐ-ĐHSPT, ngày 30/8/2013 của Hiệu trưởng Trường Đại học Sư phạm TPHCM).
4. Trường Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh (2007), *Quy chế thực tập sư phạm* (ban hành kèm theo quyết định số 1146/QĐ-ĐHSPT-ĐT, ngày 27/11/2007 của Hiệu trưởng Trường Đại học Sư phạm TPHCM).
5. Trường Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh (2014), *Quy chế thực hành nghiệp vụ sư phạm trong đào tạo giáo viên theo học chế tín chỉ* (ban hành kèm theo Quyết định số 45/QĐ-ĐHSPT ngày 09/01/2014 của Hiệu trưởng Trường Đại học Sư phạm TPHCM).
6. Trường Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh (2011), *Quy định bổ sung về việc tổ chức thực hiện thực tập quản lý giáo dục dành cho sinh viên ngành Quản lý giáo dục Trường Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh*.

(Ngày Tòa soạn nhận được bài: 23-12-2014; ngày phản biện đánh giá: 08-3-2015;
ngày chấp nhận đăng: 20-3-2015)